

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Τηλ. : 210-6411526

Αθήνα, 1-4-2024

Αριθ. Πρωτ.: 2446

Αριθ. Εγκυκλίου: 6

Προς

**τους κ. κ. Εισαγγελείς Εφετών της Χώρας και δι' αυτών προς
τους κ.κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών της Χώρας**

Θέμα: Εφαρμογή των νέων νομοθετικών διατάξεων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας.

Με αφορμή τις πρόσφατες παρεμβάσεις του εθνικού νομοθέτη για τον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου κατά της ενδοοικογενειακής βίας, που θα ισχύσουν από 1-5-2024 με το Νόμο 5090/2024, κρίνουμε αναγκαίο στα πλαίσια της αρμοδιότητάς μας, που απορρέει από τις διατάξεις των άρθρων 19 παρ. 1 εδ. γ, 2 και 24 παρ. 5 εδ. α' ν. 1756/1988, να προβούμε στις ακόλουθες επισημάνσεις, απευθύνοντας σχετικές γενικές οδηγίες.

I. Η ευαισθητοποίηση και η κινητοποίηση της διεθνούς κοινότητας οδήγησε απλούς πολίτες αλλά και τις κυβερνήσεις των κρατών να συνειδητοποιήσουν το μέγεθος του προβλήματος και την ανάγκη λήψης δραστικών μέτρων για την καταπολέμηση της βίας που εκδηλώνεται στους κόλπους της οικογένειας και την ανακούφιση των θυμάτων.

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που ψηφίστηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1948 αποτελεί ένα από τα πρώτα διεθνή κείμενα για ελευθερία και ισότητα των ανθρώπων και για την προστασία της οικογένειας από το κράτος. Στις 19.12.1966 με ψήφισμα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών τέθηκε σε ισχύ το Διεθνές Σύμφωνο των Οικονομικών, Κοινωνικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων, όπου -άρθρο 10 παρ. 1- προβλέπεται ότι: « η μεγαλύτερη κατά το δυνατόν προστασία πρέπει να παρασχεθεί στην οικογένεια, η οποία αποτελεί το φυσικό και βασικό στοιχείο της κοινωνίας». Ο Ο.Η.Ε., πέραν της μέριμνας για την προστασία της οικογένειας, συνέβαλε ουσιαστικά μέσω των Συνθηκών που θέσπισε, στη μείωση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών. Στις 18 Δεκεμβρίου 1979 υπογράφηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών η Σύμβαση για την εξάλειψη οποιασδήποτε μορφής διάκρισης εναντίον των γυναικών, όπου τονίζεται η ισότητα ανδρών και γυναικών κατά την άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους. Η διάκριση κατά των γυναικών είναι αντίθετη προς την αρχή της ισότητας και του σεβασμού της αξιοπρέπειας του ατόμου και δεν επιτρέπει την ισότιμη συμμετοχή αυτών στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή του τόπου τους, εμποδίζοντας την ανάπτυξη της κοινωνίας και της οικογένειας.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στη με αριθμό 48/104 Διακήρυξη της Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, η οποία αναγνωρίζει ως αναγκαία την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών στα πλαίσια που προσδιορίζονται από τις αρχές της ισότητας, της ασφάλειας και της ελευθερίας του ατόμου. Ακόμη, η Διακήρυξη αναφέρει ως καθήκον των Κρατών-Μελών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών την έρευνα και τη συγκέντρωση δεδομένων σχετικά με τους λόγους, τη μορφή καθώς και τις συνέπειες της βίας που υφίστανται οι γυναίκες, ενώ η βία εναντίον των γυναικών ορίζεται ως «Κάθε πράξη βίας βάσει φύλλου, η οποία επιφέρει, ή είναι πιθανό να επιφέρει, σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη ή πόνο σε γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων και των απειλών για τέτοιες πράξεις, του εξαναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας είτε συμβαίνει στη δημόσια είτε στη ιδιωτική ζωή».

Το έτος 1995 με την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου επισημαίνεται η ανάγκη σεβασμού της ακεραιότητας του ατόμου και της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών στις σχέσεις σεξουαλικής μορφής. Η βία δεν χαρακτηρίζεται πλέον ως υπόθεση ιδιωτικής φύσης, ενώ τα κράτη οφείλουν να υιοθετήσουν μέτρα και να θεσπίσουν νομοθεσία για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Το Μάιο του έτους 2000 με το Ψήφισμα

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ζητείται από τα κράτη μέλη να προχωρήσουν σε ανάληψη δράσεων για την εξάλειψη του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών και συστήνεται η διενέργεια εκστρατείας κατά της βίας και των διακρίσεων που υφίστανται οι γυναίκες.

Το έτος 2004, η απόφαση 58/147 της Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της βίας εναντίον των γυναικών κατέδειξε την αναγκαία θέσπιση νομοθεσίας από τις χώρες σχετικά με την «ποινικοποίηση» της βίας στην οικογένεια και την προσφορά βοήθειας στα θύματα. Σημαντική είναι και η απόφαση 58/185 της Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών αναφορικά με τους λόγους και τις επιπτώσεις των πράξεων βίας κατά των γυναικών και την αποτελεσματικότητα των μέτρων για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου φαινομένου.

Σε επίπεδο ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, το έτος 1950 τέθηκε σε ισχύ η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στην οποία κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην ανθρώπινη ζωή και συγχρόνως απαγορεύεται η υποβολή του ατόμου σε κάθε είδους βασανιστήρια ή σε οποιαδήποτε ταπεινωτική συμπεριφορά. Στη συνέχεια, το Συμβούλιο της Ευρώπης ανέπτυξε μια σειρά δράσεων για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας. Το έτος 1979 σημαντικό βήμα προς την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου φαινομένου αποτέλεσε η Σύσταση (79) 17 σχετικά με την κακομεταχείριση που υφίστανται τα παιδιά και ακολούθησε η Σύσταση (85) 4 για την άσκηση βίας στην οικογένεια.

Με τη Σύσταση (2002) 5 που υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο των Υπουργών των κρατών μελών η άσκηση βίας σε βάρος των γυναικών χαρακτηρίστηκε ως «δομικό και κοινωνικό πρόβλημα» που απορρέει από την ανισότητα των σχέσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών. Στο κείμενο της Σύστασης, ως ενδοοικογενειακή βία, εκτός από τις γνωστές μορφές κακοποίησης, δηλαδή τη σωματική, τη λεκτική, την ψυχολογική, τη σεξουαλική και το βιασμό από το σύζυγο, αναγνωρίστηκε και οποιαδήποτε ενέργεια που χαρακτηρίζεται ως «παραδοσιακή πρακτική» και βλάπτει τις γυναίκες, όπως τα εγκλήματα για λόγους τιμής και οι καταναγκαστικοί γάμοι. Πολύ σημαντική θεωρείται και η Σύσταση (2007) 17, κατά την οποία η βία εναντίον των γυναικών παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες των γυναικών στο μέγιστο βαθμό, ενώ παρεμποδίζει ταυτόχρονα την εκμετάλλευση δεξιοτήτων και πηγών για εξέλιξη σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, συντελώντας έτσι στη συνεχή υποβάθμιση της θέσης της γυναίκας αναφορικά με τον άνδρα.

Σπουδαία είναι η συμβολή στη διαμόρφωση του εσωτερικού νομικού πλαισίου για την καταπολέμηση του φαινομένου της

ενδοοικογενειακής βίας της Απόφασης-Πλαίσιο της 15ης Μαρτίου 2001 σχετικά με την καθεστώς των θυμάτων στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, η οποία συνέβαλε στην εισαγωγή του μέτρου της ποινικής μεσολάβησης στο νόμο για τη βία στην οικογένεια.

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης την 7/4/2011, άνοιξε προς υπογραφή την 11/5/2011 κατά την 121η συνεδρίαση της Επιτροπής Υπουργών στην Κωνσταντινούπολη και τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 2014. Η Ελλάδα προσχώρησε αρχικά αλλά προσάρμοσε την ελληνική νομοθεσία με βάση τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, ψηφίζοντας τον Νόμο 4531/2018 (ΦΕΚ Α' 62/05.04.2018) για τη «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας».

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης αποτελεί οδηγό και είναι το πρώτο νομικό κείμενο διεθνούς εμβέλειας, οι δεσμευτικές διατάξεις του οποίου συνιστούν ένα πλήρες θεσμικό πλαίσιο για την πρόληψη κάθε είδους βίας εναντίον των γυναικών, την προστασία των ατόμων που υφίστανται πράξεις έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, την εξάλειψη της βίας και την αυστηρή τιμωρία των δραστών. Με τη Σύμβαση επιδιώκεται η εναρμόνιση της εσωτερικής νομοθεσίας των κρατών μελών καθώς και η υιοθέτηση κατάλληλων διοικητικών μέτρων με στόχο την πρόληψη και εξάλειψη της βίας εναντίον των γυναικών και της βίας στην οικογένεια.

II. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2 παρ. 1 Συντ., 7 παρ. 2 Συντ., 21 παρ. 1 Συντ. συνάγεται ότι η Πολιτεία είναι επιφορτισμένη με τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων προστασίας της οικογένειας μέσω παρεμβάσεων στο θεσμικό πλαίσιο και άλλων αναγκαίων παροχών υλικής μορφής, ώστε κανένα άτομο να μην αντιμετωπίζεται ως αντικείμενο προορισμένο να ικανοποιεί διάφορους σκοπούς. Κατ' επέκταση, στο στενότερο περιβάλλον της οικογένειας, είναι ανεπίτρεπτη η οποιαδήποτε πράξη βίας σε βάρος μέλους της οικογένειας με σκοπό τη χειραγώγηση και τον υποβιβασμό του, η οποία αποστερεί από το πρόσωπο αυτό τα κατοχυρωμένα εκ του Συντάγματος δικαιώματά του. Άλλωστε, η ισότητα των φύλων, που κατοχυρώνεται συνταγματικά (άρθρο 4 παρ. 2 Συντ.), οδηγεί στο συμπέρασμα ότι αφενός δεν επιτρέπεται η διαφοροποίηση των φύλων ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, τόσο μεταξύ τους όσο και απέναντι στο κράτος και αφετέρου ότι και τα δύο φύλα έχουν δικαίωμα σε ίσες παροχές για να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους. Παρά ταύτα, είναι προφανές ότι τα μέτρα που λαμβάνονται υπέρ των

γυναικών συνηγορούν προς την παραδοχή της ανισότητας μεταξύ των δύο φύλων. Επιπλέον η μη συναίνεση για τέλεση σεξουαλικής πράξης εντός του γάμου συνιστά παραβίαση του δικαιώματος της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου, που θεμελιώνεται στο άρθρο 5 § 1 Συντάγματος. Κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του Συντάγματος όλοι όσοι βρίσκονται στην ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων.

Η σοβαρότητα του φαινομένου των κακοποιημένων θυμάτων ώθησε τον Έλληνα νομοθέτη να θεσπίσει το Νόμο 3500/2006 που ισχύει από 24-1-2007. Ακολούθησαν οι θετικές προσθήκες του νόμου 4531/2018 με τον οποίο το Ελληνικό Κοινοβούλιο κύρωσε τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και επήλθαν ρυθμίσεις στο πεδίο εφαρμογής του νόμου για την ενδοοικογενειακή βία και του νόμου 4610/2019 του νέου Ποινικού Κώδικα με τις ειδικές νομοθετικές τυποποιήσεις των άρθρων 312, 330 και 333 Π.Κ.

Ο αυστηρότερος ποινικός κολασμός των βίαιων συμπεριφορών σε βάρος μέλους της οικογένειας του δράστη και η αυτεπάγγελτη δίωξη όλων των αδικημάτων ανέδειξαν τη σοβαρότητα του φαινομένου αυτού, ώστε να πάψει να θεωρείται «ιδιωτική υπόθεση». Αδιαμφισβήτητα, σκοπός του νόμου 3500/2006 δεν είναι μόνο η προστασία των γυναικών σε βάρος των οποίων εκδηλώνεται πρωτίστως το φαινόμενο περιστατικών βίας στην οικογένεια. Είναι και η προστασία των παιδιών, των ανδρών, των ηλικιωμένων και των ανήμπορων, χωρίς να υπάρχει παρέμβαση στην προσωπική ζωή των μελών της οικογένειας και χωρίς να προσβάλλεται το σύστημα αξιών και αρχών της ελληνικής κοινωνίας.

Παρά την επάρκεια του νομικού μας πλαισίου η έξαρση των εγκλημάτων ενδοοικογενειακής βίας, κυρίως σε βάρος των γυναικών και των παιδιών, αποτελεί ανησυχητικό φαινόμενο λόγω της συχνότητας, των ποικίλων απεχθών τρόπων που επιλέγονται, όπως και της βιαιότερης μορφής τέλεσής τους και ενώπιον των παιδιών. Η καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας μέσω αποτελεσματικής νομοθεσίας αποτελεί επιτακτική ανάγκη της κοινωνίας, όχι μόνο εξαιτίας των συχνών περιστατικών άσκησης βίας στην οικογένεια, αλλά και εξαιτίας της σοβαρότητας της «απαξιολογούμενης» συμπεριφοράς που εκδηλώνεται από τους συγκεκριμένους δράστες.

III. Ως εκ τούτου, εντός του πλαισίου της λειτουργικής αρμοδιότητας και αποστολής σας, είναι επιβεβλημένη η συμβολή σας ώστε τα κακοποιημένα θύματα, εμφορούμενα από αισθήματα ενοχής και

ντροπής να μην αποσιωπούν τις πράξεις βίας που υφίστανται. Η συγκάλυψη αυτής της παθογένειας παγιδεύει τα θύματα σε αδιέξοδες και προβληματικές καταστάσεις. Όταν αυτά είναι οι γυναίκες, σύζυγοι ή σύντροφοι, τότε ο αντίκτυπος είναι μεγαλύτερος γιατί υπονομεύεται ταυτόχρονα και η υγιής ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών τους είτε αυτά βιώνουν τη βία στην οικογένεια ως άμεσα παθόντες είτε ως μάρτυρες. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, οι ανήλικοι κακοποιούνται από άτομο που βρίσκεται στο οικογενειακό τους περιβάλλον και συνεχίζεται από το κοντινό τους περιβάλλον.

Τα παιδιά, συχνά αθώοι θεατές, φέρουν το κύριο βάρος της βίας εντός της οικογένειας. Είναι ανησυχητικό ότι η έκθεση σε ενδοοικογενειακή βία στην παιδική ηλικία μπορεί να αυξήσει την πιθανότητα τα άτομα να γίνουν θύτες στην ενήλικη ζωή, διαιωνίζοντας τον κύκλο της κακοποίησης μέσα στις οικογένειες. Η συμπεριφορά αυτή είναι δυνατόν να δημιουργήσει ένα πρότυπο σχετικών συμπεριφορών στα παιδιά ή και σε άλλα μέλη της οικογένειας, τα οποία με τη σειρά τους, μπορεί να πιστεύουν ότι η βία γίνεται δεκτή και είναι παραβλέψιμη. Για την προστασία των ανηλίκων, που γίνονται μάρτυρες στο οικογενειακό τους περιβάλλον τέτοιων συμπεριφορών, ιδιαίτερης επισήμανσης και αξιοποίησης τυγχάνουν:

α) η διακεκριμένη περίπτωση τέλεσης της ενδοοικογενειακής σωματικής βλάβης και ενώπιον ανηλίκου, που επισύρει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών, αν δε φέρει τα χαρακτηριστικά επικίνδυνης σωματικής βλάβης ενώπιον ανηλίκου με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών -άρθρο 6 παρ. 3, 2 εδ. α ν. 3500/2006, όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 120 ν. 5090/2024-.

β) η επέκταση της αντικειμενικής υπόστασης της ενδοοικογενειακής παράνομης βίας και απειλής των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 7 Ν. 3500/2006 και της ενδοοικογενειακής προσβολής της γενετήσιας αξιοπρέπειας της παραγράφου 2 του άρθρου 9 Ν. 3500/2006 στις περιπτώσεις που οι αντίστοιχες αξιόποινες πράξεις τελούνται ενώπιον ανηλίκου -άρθρα 121 και 122 ν. 5090/2024-.

Προς την ίδια κατεύθυνση αποκάλυψης των εγκλημάτων και προστασίας των ανηλίκων θυμάτων νομοθετήθηκε η υποχρέωση των διευρυμένων κατηγοριών επαγγελματιών (παιδαγωγών, εκπαιδευτικών, μελών του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού ή του ειδικού βοηθητικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων, επιμελητών, προπονητών ή ιατρών που παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε ανήλικο), όταν υποπέσει στην αντίληψή τους, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους περιστατικό ενδοοικογενειακής βίας που στρέφεται κατά ανηλίκου, να ενημερώνουν άμεσα τις αρμόδιες διωκτικές αρχές.

Η ειδική αυτή υποχρέωση, προβλέπεται και για τους ιατρούς, σε περίπτωση που διαπιστώνουν κατά την ιατρική εξέταση σοβαρά αντικειμενικά ευρήματα της ιατρικής εξέτασης που συνηγορούν στη διάπραξη σε βάρος ενήλικου έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας.

Η θέσπιση ειδικού ακαταδίωκτου για το αναφερόμενο περιστατικό και μερικής απαλλαγής από την υποχρέωση εμφάνισης στην ακροαματική διαδικασία κάμπει κάθε αναστολή τους και θα πρέπει να αποσκοπεί στην ενθάρρυνση των ανωτέρω επαγγελματιών ώστε να αναφέρουν άμεσα τα περιστατικά ενώπιον των διωκτικών αρχών- άρθρο 23 του ν. 3500/2006, όπως ισχύει με άρθρο 130 ν. 5090/202-.

IV. Από το πρώιμο στάδιο των ακροάσεων των θυμάτων ή μαρτύρων οφείλετε να διακρίνετε αν η καταγγελλόμενη πράξη τελέστηκε στα πλαίσια του άρθρου 1 ν. 3500/2006, όπως αναδιαμορφώθηκε με το άρθρο 117 ν. 5090/2024, όπως και σε βάρος προσώπου που δέχεται τις υπηρεσίες φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας στον οποίο ο δράστης εργάζεται. Ακόμη, αν τελέστηκε ενώπιον ανήλικου μέλους της οικογένειας και αν ασκήθηκε πλην της σωματικής και ψυχολογική βία σε βάρος ανήλικου καθώς και τον επιδιωκόμενο σκοπό του δράστη, ώστε στο πλαίσιο ανατροφής του να τύχει εφαρμογής το άρθρο 1532 του Αστικού Κώδικα.

Να ενημερώνετε με τη δέουσα εχεμύθεια τους αρμόδιους κρατικούς φορείς και τις θεσμοθετημένες δομές κοινωνικών υπηρεσιών για τη συνδρομή τους και την προστασία των θυμάτων, υποστηρίζοντας την άσκηση των δικαιωμάτων τους στα πλαίσια των αρχών του κοινωνικού κράτους δικαίου. Ειδικότερα τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας δικαιούνται ηθικής συμπαράστασης και της αναγκαίας υλικής συνδρομής από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου που θα λειτουργούν ειδικά για τους σκοπούς αυτούς υπό την εποπτεία των Υπουργείων Εσωτερικών, Υγείας ή Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και από κοινωνικές υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης - άρθρο 21 ν. 3500/2006, όπως ισχύει με το άρθρο 129 ν. 5090/2024-.

Είναι επιβεβλημένο και χρήσιμο: α) να επισημαίνετε στις αστυνομικές αρχές που λαμβάνουν γνώση υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας ότι η κοινωνική συμπαράσταση με την προβλεπόμενη διεύρυνση των φορέων του δημοσίου τομέα που θα παρέχουν συνδρομή στα θύματα- ηθική συμπαράσταση και υλική συνδρομή- αποτελεί υποχρέωσή τους, ενώ, δεν απαιτείται πλέον σχετικό αίτημα των θυμάτων και θα πρέπει να ενεργούν «αμελλητί», ώστε να τους παρασχεθεί αμέσως η απαραίτητη, κατά περίπτωση, αρωγή, β) να παρέχετε σαφείς και αναλυτικές οδηγίες

στις αστυνομικές αρχές, όταν επιλαμβάνονται αξιόποινων συμπεριφορών που εμπíπτουν στις διατάξεις προστασίας των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, να λαμβάνουν πάντοτε μέτρα ασφαλούς μεταφοράς και παραμονής των θυμάτων σε ενδεδειγμένους χώρους χωρίς την ταυτόχρονη παρουσία των δραστών.

Να υπενθυμίζετε άμεσα: α) την υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας εκ μέρους των αρμόδιων αστυνομικών αρχών που διενεργούν προανάκριση, β) τη ρητή απαγόρευση ανακοίνωσης με οποιονδήποτε τρόπο των στοιχείων θύματος και δράστη και όποιων συναφών στοιχείων είναι δυνατόν να αποκαλύψουν την ταυτότητά τους, γ) τη διεύρυνση επί πλημμελημάτων της δυνατότητας ποινικής διαμεσολάβησης των αστυνομικών αρχών, ρητώς προβλεπόμενη υπό το νέο νομοθετικό καθεστώς, στο πλαίσιο του άρθρου 245 παρ. 2 Κ.Ποιν.Δ., προς το σκοπό ειρήνευσης των θιγομένων σχέσεων μεταξύ των μελών της οικογένειας, αποφυγής κινδύνου δευτερογενούς θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης.

Σε περίπτωση εφαρμογής της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης, όταν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, θα πρέπει να εξακριβώνετε με τη δέουσα επιμέλεια αν τηρούνται οι όροι εκ μέρους του προσώπου στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος. Ήδη, προβλέπεται ως όρος ποινικής διαμεσολάβησης και το πρόγραμμα απεξάρτησης σε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, που εποπτεύεται από το δημόσιο για την απεξάρτηση από τοξικές ουσίες, αλκοόλ, τυχερά παίγνια των προσώπων στα οποία αποδίδονται αδικήματα ενδοοικογενειακής βίας -άρθρο 11 παρ. 2 εδ. α' ν. 3500/2006, όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 123 ν. 5090/2024-.

Σκόπιμο είναι να αξιοποιείτε ως όρο την πρόβλεψη της διευρυμένης δυνατότητας να προβεί ο δράστης σε κάθε άλλη ενέργεια αποκατάστασης ή μεταμέλειας που προτείνει το θύμα για την αποφυγή του κινδύνου δευτερογενούς θυματοποίησής του. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του προσώπου στους τεθέντες όρους θα επιλαμβάνεστε έγκαιρα και θα κοινοποιείτε την ανακλητική διάταξή σας στο αρμόδιο γραφείο για τη συνέχιση της ποινικής πορείας της υπόθεσης.

Είναι αναγκαίο να λαμβάνετε υπ' όψιν ότι η ενδοοικογενειακή βία δεν περιορίζεται σε ένα συγκεκριμένο φύλο και ότι μπορεί να κλιμακωθεί με την πάροδο του χρόνου, με αποτέλεσμα πιο σοβαρά περιστατικά ακόμη και θανατηφόρα. Η σοβαρή αυτή απειλή επιβάλλει την ανάγκη άμεσης παρέμβασής σας και αποτελεσματικής προστασίας όλων των θυμάτων ανεξαρτήτως φύλλου.

V. Η τήρηση της αυτόφωρης διαδικασίας των πλημμελημάτων της ενδοοικογενειακής βίας μετά την άσκηση της ποινικής δίωξης και η παραπομπή του κατηγορουμένου αμέσως στο αρμόδιο ακροατήριο, άρθρο 417 επ. Κ.Ποιν.Δ., εξασφαλίζει την ταχεία απονομή της δικαιοσύνης, τη διατήρηση αναλλοίωτων των αποδείξεων και την αμεσότητα της ποινικής προστασίας των θυμάτων. Ταυτοχρόνως, επιβάλλεται η ενδεδειγμένη εξακρίβωση εκ μέρους σας των λόγων ταυτόχρονης υποβολής μηνύσεων από τους δράστες σε βάρος των θυμάτων τους για τα αδικήματα της ψευδούς καταμήνυσης και ψευδούς κατάθεσης -άρθρα 229 και 224 Π.Κ.- και η συναξιολόγησή τους με τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία, όπως η εμφανής κακοποίησή τους ή η ανάγκη ιατρικής περίθαλψης, για την ελευθέρωση των θυμάτων, όταν κρατούνται.

Για την προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος να επιβάλλετε με αιτιολογημένη διάταξή σας τους αναγκαίους και πρόσφορους περιοριστικούς όρους, λαμβάνοντας υπ' όψιν την προσωπικότητα των δραστών και την βαρύτητα της πράξης τους. Απόσπασμα της διάταξης να διαβιβάζετε αυθημερόν για την εκτέλεσή του και να κοινοποιείτε αμελλητί στις διωκτικές αρχές. Εφόσον διαπιστώσετε στην πορεία ότι συντρέχει περίπτωση ανάκλησής τους, αντικατάστασής τους ή τροποποίησής τους να αποφαινεστε αφού ακούσετε το θύμα και αυτόν στον οποίο επιβλήθηκαν οι περιοριστικοί όροι.

Προς τον σκοπό δε εξασφάλισης της επιβαλλόμενης επιτάχυνσης στην απονομή δικαιοσύνης να μεριμνάτε για την εκδίκαση κατ' απόλυτη προτεραιότητα των υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας που εισάγονται στο ακροατήριο με σύντομο προσδιορισμό τους και αριθμητική πρόταξή τους κατά τη δικάσιμο.

Η πρόσφατη νομοθετική πρόβλεψη της εξατομικευμένης αξιολόγησης των θυμάτων με τη συμμετοχή τους και της διαχείρισης του κινδύνου επανάληψης της βίας από τις αστυνομικές αρχές, τις κοινωνικές υπηρεσίες, τις υπηρεσίες υγείας και εξειδικευμένες δομές για την υποστήριξή τους, ως ειδικότερη μορφή μέριμνας του κοινωνικού κράτους δικαίου, στοχεύει σε εκτίμηση της ευαλωτότητας του κάθε θύματος καθώς και της επικινδυνότητας του δράστη σε σχέση με το ιστορικό του. Η ατομική αξιολόγηση και η διαχείριση του κινδύνου επανάληψης της βίας με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες κάθε περίπτωσης θα προστατέψει τα θύματα μέσω κατάλληλων μέτρων πρόληψης, ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη της βίας, η δευτερογενής θυματοποίησής τους, όπως και ο κίνδυνος διάπραξης «γυναικοκτονιών» ή κάθε νέου περιστατικού έμφυλης βίας.

Μόνο με διαρκή ενημέρωση, ενδιαφέρον, συνεργασία με τις

αρμόδιες, κατά περίπτωση, υπηρεσίες και αρχές και εγρήγορση θα επιτύχετε επικαιροποίηση της ατομικής αξιολόγησης καθ' όλη τη διάρκεια της εκκρεμούς ποινικής διαδικασίας, αν ουσιωδώς μεταβάλλονται οι περιστάσεις που αποτέλεσαν τη βάση της - άρθρο 23^Α ν. 3500/2006, όπως προστέθηκε με το άρθρο 131 Ν. 5090/2024-.

Μετά την πρώτη αξιολόγηση της Χώρας μας από τη GREVIO (Ομάδα Εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δράση εναντίον των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας) αποτελεί πρωταρχικό, κατεπείγον ζήτημα η υποστήριξη και η προστασία επιζώντων έμφυλης βίας και η τήρηση των διαδικαστικών εγγυήσεων.

Προκειμένου να συνδράμετε αποτελεσματικά στη δεύτερη αξιολόγηση της GREVIO, το μήνα Νοέμβριο του έτους 2026, να τηρείτε πλήρη και ενημερωμένα στοιχεία στις υπηρεσίες σας σχετικά με τον αριθμό, το χαρακτηρισμό των εγκλημάτων, την πορεία των ποινικών υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας, το αποτέλεσμα της ποινικής διαμεσολάβησης και της ποινικής δίκης.

Είναι προφανές ότι οι πρόσφατες ειδικότερες νομοθετικές παρεμβάσεις για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας επαναχάραξαν τα όρια εγγυήσεων που οφείλει το σύγχρονο κράτος δικαίου απέναντι στα θύματα, σε κατασταλτικό και σε προληπτικό επίπεδο. Η θεσμική αυτή ενέργεια θα στεφθεί με επιτυχία με την εκ μέρους σας ουσιαστική και αποτελεσματική συμβολή στην εφαρμογή των σχετικών διατάξεων προστασίας των θυμάτων, την ταχεία διεκπεραίωση των υποθέσεων, την ειρήνευση των θιγομένων σχέσεων της οικογένειας μέσω του θεσμού της αποκαταστατικής δικαιοσύνης και εν τέλει τη δίκαιη δίκη και δίκαιη τιμωρία των δραστών.

Οι κ. κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών της Χώρας, παρακαλούνται να ασκούν τη δέουσα εποπτεία για την εφαρμογή της παρούσας.

Η Αντεισαγγελέας Αρείου Πάγου

ΜΑΡΙΑ Α. ΓΚΑΝΕ